

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Petra Dukesa, JUDr. Anny Markovej a JUDr. Beaty Miničovej, v právnej veci žalobcu **R.**, zast. JUDr. E.C., advokátkou, **M.**, proti odporcovi **J.M., M.**, zast. JUDr. D.T., advokátom, **M.**, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o vydanie veci, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 282/2005 zo dňa 11. júla 2006, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 4 Obo 282/2005 zo dňa 11. júla 2006 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietol a navrhovateľovi uložil, aby zaplatil odporcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy konania v sume 25 675 Sk a na účet Krajského súdu v Bratislave sumu 1011,50 Sk. V dôvodoch svojho rozsudku uviedol, že predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie, či právo navrhovateľa na zaplatenie istiny titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť výberom sumy 31 200 Sk z účtu

konateľky a spoločníčky navrhovateľa (v súčasnosti bývalej manželky) a nevrátením, resp. nevydaním slnečných okuliarov v sume 71 164,10 Sk je opodstatnené a preukázané. Už v prvostupňovom konaní bolo preukázané a nespochybnené, že v spoločnosti navrhovateľa boli ako spoločníci v spornom období a konatelia Ing. R.M. (teraz R.) a J.M., ktorí boli zároveň i podnikateľmi na základe živnostenského oprávnenia. Manželstvo spoločníkov navrhovateľa bolo právoplatne rozvedené dňom 11.7.2001. Účasť odporcu v spoločnosti navrhovateľa bola neskôr zrušená rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (č. k. 27 Cb 9/02 z 15.1.2003) a odporca bol ako spoločník vymazaný z obchodného registra. Z uvedeného vyplýva, že v rozhodnom čase boli Ing. R. a J.M. jednak manželmi, ako i spoločníkmi spoločnosti navrhovateľa. V § 451 Obč. zák. je vyjadrená všeobecná zásada, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Dôvodom vzniku takéhoto záväzku je preukázateľné získanie bezdôvodného obohatenia na úkor iného, na základe čoho vzniká záväzkový vzťah medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, a ktorý je povinný obohatenie vydať a medzi tým, na úkor ktorého sa niekto obohatil, a ktorý má právo na vydanie obohatenia. Predpokladom na úspech v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia musí byť preukázané, že k obohate-niu skutočne došlo. V predmetnej veci navrhovateľ preukazuje svoj nárok v časti týkajúcej sa výberu sumy 31 200 Sk z účtu Ing. R. odporcom príslušnými bankovými dokladmi a svedeckými výpoveďami o tom, že v skutočnosti išlo o účet navrhovateľa. Odvolací súd sa s názorom vysloveným v rozsudku súdu prvého stupňa nestotožnil, pretože predmetný účet, z ktorého bola istina vybratá, bol účtom fyzickej osoby (v tom čase manželky odporcu) a nič na tejto skutočnosti nemení ani to, že finančné prostriedky z tohto účtu mohli byť používané na čokoľvek, i na podnikanie v spoločnosti navrhovateľa. K účtu mal nesporne odporca dispozičné oprávnenie a zo žiadneho dôkazu nevyplýva, že by bol svoje oprávnenie akýmkoľvek spôsobom prekročil. Ak sa dá pripustiť, že účet bol používaný i v súvislosti s podnikaním spoločnosti navrhovateľa, bolo len na rozhodnutí oboch spoločníkov, ako riešili finančné záležitosti. Vybratie spornej sumy z účtu Ing. R. odporcom nie je bezdôvodným obohatením odporcu na úkor spoločnosti navrhovateľa. V časti bezdôvodného obohatenia, týkajúceho sa nevydania slnečných okuliarov vyšpecifikovaných v návrhu, prijal odvolací súd

názor, že ani v tejto časti nároku nebolo vierohodne preukázané, že by sa odporca bezdôvodne obohatil. Vykonané dôkazy svedeckými výpoveďami a predloženými listinnými dôkazmi osvedčujú síce tvrdenia navrhovateľa, ale právne relevantným spôsobom nepreukazujú, že na strane odporcu došlo k obohateniu. Inventúrne hárky, resp. zoznamy, síce nejaké skutočnosti deklarujú, ale nie sú riadne vyplnené a podpísané a tie časti, ktoré by z nich urobili právne relevantný dôkaz (chýbajú podpisy, kto inventúru vykonal, toho u koho bola vykonaná a dátum, kedy bola vykonaná). Skutočnosť, že v predchádzajúcom období sa i v priestoroch prenajatých odporcom, ako podnikateľom na základe živnostenského oprávnenia, skladoval tovar spoločnosti navrhovateľa, ešte nie je dostatočným dôkazom o tom, že tovar, ktorý navrhovateľ žiadal vydať alebo zaplatiť, finančný ekvivalent sa skutočne u odporcu nachádzal. Ak sa tovar v minulosti presúval zo strediska v P. do priestorov u odporcu na Z. bez riadnych písomných záznamov, aj keď to bolo obvyklé, je teraz na ťarchu navrhovateľa, ktorý má preukázať, že odporca sa skutočne obohatil, pričom nemožno tiež opomenúť fakt, že i v čase podania žaloby bol stále spoločníkom navrhovateľa. Odvolací súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nie je vecne správny, pretože navrhovateľ nepreukázal právne relevantným a nevyvráteniteľným spôsobom, že na strane odporcu došlo k bezdôvodnému obohateniu, preto napadnutý rozsudok podľa § 220 OSP zmenil tak, že návrh zamietol a odporcovi priznal trovy konania.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzuje z ust. § 238 ods. 1 OSP a podáva ho z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a § 241 ods. 2 písm. c/ OSP. Podľa § 213 ods. 1 OSP, účinnom od 1.9.2005, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami uvedenými v odsekoch 2/ až 4/. Podľa § 213 ods. 2 OSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. V konaní pred prvostupňovým súdom bolo preukázané, že nesezónny tovar spoločnosti navrhovateľa z prevádzkových dôvodov bol uskladňovaný v priestoroch v nájme odporcu na Z., výsluchom účastníka konania – konateľky navrhovateľa, výsluchom svedkom M.F., E.J., J.K a podporne napríklad dodacím listom č. 9 z 24.10.2000 vystavenom odporcom. Navrhovateľ poukazuje aj

na ďalší dôkaz – zápisnicu z valného zhromaždenia spoločnosti navrhovateľa z 13.3.2002. Odporcu na tomto valnom zhromaždení zastupoval advokát, ktorý k časti programu rokovania: Požiadanie odporcu, ako konateľa spoločnosti, o podanie informácie spoločníkom o záležitostiach spoločnosti – tovaru presne špecifikovanom, ktorý bol predmetom konania, a ktorý sa 26.1.2001 nachádzal v priestoroch na Z., uviedol, že „môj klient J.M. tvrdí, že tovar, s ktorým podnikali J.M. a Ing. R. R., ako živnostníci, vrátane vyššie uvedeného tovaru vo vlastníctve spoločnosti si fyzicky rozdelili“, t.j. nepopieral napr., že predmetný tovar, jeho časť sa nikdy, alebo k 21.1.2001 nenachádzal v priestoroch na Z.. V konaní pred prvostupňovým súdom bolo svedeckými výpoveďami preukázané, akým spôsobom sa evidoval presun tovaru navrhovateľa z predajne v P. do skladu na Z. v B., a to vypisovaním dodacích listov v dvoch exemplároch, z ktorých jeden zostával v predajni v P. a jeden v sklade na Z. v B.. Tovar fyzicky prevážali konatelia spoločnosti. Z dokazovania pred prvostupňovým súdom je zrejmé, že tovar spoločnosti navrhovateľa sa v priestoroch odporcu nachádzal a presúval sa medzi prevádzkou navrhovateľa z P. do B. a naopak, len v jedno inventarizačné obdobie – navrhovateľ vznikol 6.3.2000, dňa 26.1.2001 odporca zamedzil prístup zamestnancom navrhovateľa do tejto prevádzky, pričom odporca neumožnil spoločnosti navrhovateľa odviezť si z týchto priestorov žiadny tovar, iba účtované doklady, čím zhodnotenie skutkového stavu odvolacím súdom nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd pri rozhodovaní o časti návrhu, týkajúcej sa sumy 31 200 Sk, neuviedol, čo z dokazovania vykonanom prvostupňovým súdom mal za preukázané alebo nie, a keďže dokazovanie v žiadnom rozsahu v konaní pred ním nezopakoval podľa § 213 ods. 1 OSP, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil prvostupňový súd. Keďže navrhovateľ peňažné prostriedky vo svojom vlastníctve dočasne deponoval na účet vedený na meno fyzickej osoby, ku ktorému mal dispozičné právo ďalší konateľ a spoločník navrhovateľa, je právne relevantné, či peňažné prostriedky navrhovateľ vkladal na tento účet z nejakého právneho dôvodu, a ak áno, z akého, podstatnú skutočnosť, ktorú odvolací súd pri svojom rozhodovaní opomenul. V konaní pred prvostupňovým súdom bolo preukázané, že právny dôvod plnenia spoločnosti navrhovateľa – bezhotovostné vklady - na predmetný účet neexistoval. Keďže peňažné prostriedky boli vložené spoločnosťou navrhovateľa bez právneho dôvodu

na predmetný bankový účet, ktorý však nebol vo výlučnej dispozícii majiteľky tohto účtu, ale aj v dispozícii odporcu, ktorý výlučne uskutočnil dispozíciu so žalovanou peňažnou sumou, je odporca účastníkom hmotno-právneho záväzkového vzťahu z bezdôvodného obohatenia, s povinnosťou vydať navrhovateľovi plnenie poskytnuté bez právneho dôvodu. Navrhovateľ je toho názoru, že odvolací súd pri rozhodovaní o tejto časti návrhu vec nesprávne právne posúdil. Navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uplatňuje si aj trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, prejednal dovolanie navrhovateľa po zistení, že dovolanie je podľa § 238 ods. 1 OSP prípustné a dospel k záveru, že je aj dôvodné. Vychádzal zo zistenia, že odvolací súd zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu a návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 31 200 Sk a vydanie veci podľa uvedeného zoznamu, prípadne zaplataenia ich ceny v sume 71 164,10 Sk zamietol. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že navrhovateľ nepreukázal svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. V predmetnej veci prvostupňový súd uložil odporcovi povinnosť, aby zaplatil navrhovateľovi 102 364,10 Sk bezdôvodného obohatenia s 11% úrokom z omeškania od 1.8.2002 a trovy konania. Vykonal v tejto veci dokazovanie, a to predloženými písomnými dokladmi, prednesmi účastníkov, ako aj vypočutím svedkov. Svoje rozhodnutie založil súd prvého stupňa na predložených dodacích listoch, ktorými považoval za preukázané, že v priestoroch odporcu bol uložený tovar navrhovateľa, ktorý mu nebol vydaný, ďalej svedeckými výpoveďami, ktorými mal preukázané, že navrhovateľ skladoval svoj tovar u odporcu, a že na účet, ktorý bol vedený na meno konateľky, sa vkladali finančné prostriedky a tržby navrhovateľa, ako aj samotným prejavom odporcu, ktorý v priebehu konania uviedol, že z účtu vybral tržby za dni 22.12.2000, 3.1., 10.1. a 12.1.2001, z čoho vyvodil, že odporca vedel, že ide o účet spoločnosti navrhovateľa. Odvolací súd však pri svojom rozhodnutí vychádzal z iných skutkových zistení, keď rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil. Podľa § 213 ods. 1 OSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym

skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. Z uvedeného vyplýva, že keď odvolací súd považuje skutkový stav tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, za nesprávny, môže tento súdom prvého stupňa zistený skutkový stav zmeniť len za podmienky, že dokazovanie zopakuje. Ak odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa bez toho, že by zopakoval dokazovanie, odvolacie konanie trpí vadou konania v zmysle § 242 ods. 1 OSP, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ku ktorej musí dovolací súd prihliadnuť. Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal z iných skutkových zistení bez toho, aby sám zopakoval dokazovanie, prípadne doplnil skutkový stav v zákonom prípustných medziach prostredníctvom súdu prvého stupňa. Podľa § 243b ods. 1 OSP dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Dovolací súd vzhľadom na uvedené zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, v ktorom bude potrebné rozhodnúť aj o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 31. marca 2008

JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: